

ร่างพระราชบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ...

***

รับฟังความคิดเห็นถึง วันศุกร์ที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

เหตุผล

การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติราชการเป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันจะทำให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ได้ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และโดยที่มาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง เหตุผล ตลอดจนแสดงความคิดเห็นของตนก่อนที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นจะอนุญาตหรือสั่งการให้ดำเนินโครงการหรือการกระทำที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่นตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และองค์การมหาชน ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน

“ผู้ได้รับผลกระทบ” หมายความว่า ผู้ที่จะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐอนุญาต หรือสั่งการให้ดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมใด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการที่ปรึกษาการรับฟังความคิดเห็น

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการที่ปรึกษาการรับฟังความคิดเห็น

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาการรับฟังความคิดเห็น ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสิบคน เป็นกรรมการ ให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๖ ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการการรับฟังความคิดเห็น หรือมีความเชี่ยวชาญด้านความมั่นคง นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การบริหารจัดการ หรือสิ่งแวดล้อม และ ต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่ง ที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่มีการ แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมี วาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ใน ตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ ทั้งนี้ ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้

กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๙ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่ง
ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง
เป็นเสียงชี้ขาด

ห้ามมิให้กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณาเข้าร่วมพิจารณาหรือ
มีมติในเรื่องนั้น

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ การรับฟังความคิดเห็นเพื่อให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัตินี้

(๓) สอดส่องดูแลเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ให้คำปรึกษาแนะนำและฝึกอบรมแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนในการ
ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่หน่วยงานของรัฐ และประชาชน
ให้มีความเข้าใจในการรับฟังความคิดเห็น

(๖) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อ
คณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๗) ศึกษาหรือวิจัยเพื่อการพัฒนาการให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชนและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

(๘) ดำเนินการอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้บุคคลใด มาให้ข้อเท็จจริง อธิบาย แนะนำ ให้ความเห็น หรือให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการใดภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสาขา หรือคณะอนุกรรมการพื้นที่ เพื่อดำเนินการแทนคณะกรรมการตามที่ได้รับมอบหมายก็ได้

ให้นำมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการจัดการรับฟังความคิดเห็น ให้คณะกรรมการ จัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะผู้รับฟังความคิดเห็น

การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๒

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาอนุญาตหรือจะดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมใด ถ้าเป็นกรณีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ ต้องเปิดเผยข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผล เพื่อให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบได้รับทราบ และต้องปรึกษาหารือร่วมกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบโดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ก่อนที่จะตัดสินใจพิจารณาอนุญาต หรือดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้น

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่มีกฎหมายอื่นบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไว้โดยเฉพาะ

หน่วยงานของรัฐต้องนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการตัดสินใจ

พิจารณาอนุญาตหรือดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้น โดยต้องหลีกเลี่ยงการดำเนินการที่จะมีผลกระทบตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่เป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของประเทศหรือสังคมส่วนรวม และมีมาตรการเพื่อป้องกันหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากผลกระทบที่เหมาะสมแล้ว

บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับแก่โครงการหรือกิจกรรมใด ที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการเป็นกรณีเร่งด่วน เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์ของประเทศหรือประโยชน์สาธารณะที่จำเป็นต้องดำเนินการทันที

มาตรา ๑๕ การอนุญาตหรือการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมที่หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

- (๑) กรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
  - (๒) กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม
  - (๓) กรณีอื่นที่มีผลกระทบตามลักษณะหรือขอบเขตที่กำหนดในกฎกระทรวง
- ในกรณีที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีผู้กำกับดูแลหน่วยงานของรัฐเห็นสมควรจัดให้มีการปรึกษาหารือร่วมกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบในโครงการหรือกิจกรรมใด นอกเหนือจากที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ด้วย

ถ้าประชาชนผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่าการจะพิจารณาอนุญาตหรือการจะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดของหน่วยงานของรัฐมีผลกระทบตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งทำให้ชุมชนของตนได้รับความเดือดร้อนเสียหาย อาจเข้าชื่อร้องขอต่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่ได้รับมอบหมาย เพื่อพิจารณามีคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการการเข้าชื่อร้องขอให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๖ โครงการหรือกิจกรรมใดที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้ เพื่อเผยแพร่หรือให้ประชาชนตรวจสอบได้

- (๑) สำระสำคัญของการดำเนินการ
- (๒) สถานที่ วิธีการ ขั้นตอนและระยะเวลาที่จะดำเนินการ
- (๓) เหตุผล และความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ
- (๔) ผลกระทบของการดำเนินการทั้งผลดีและผลเสียที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้ง

มาตรการแก้ไขในกรณีที่มีผลเสีย

- (๕) บทวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการเมื่อพิจารณาจากผลกระทบตาม (๔)
  - (๖) รายละเอียดอื่นใดที่จะเพียงพอให้เข้าใจลักษณะการดำเนินการ
- ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดแนวทางการดำเนินการจัดให้มีข้อเท็จจริงและการเผยแพร่ตามวรรคหนึ่ง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติได้

มาตรา ๑๗ ในการจัดรับฟังความคิดเห็น ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณา ดำเนินการให้เหมาะสมกับลักษณะโครงการหรือกิจกรรม โดยคำนึงถึงการสร้างความเข้าใจ และการรับรู้ความต้องการของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึง ตามวิธีการดังต่อไปนี้

- (๑) การสัมภาษณ์รายบุคคล
- (๒) การรับฟังความเห็นทางโทรศัพท์
- (๓) การสำรวจความคิดเห็น
- (๔) การแสดงความคิดเห็นโดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (๕) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
- (๖) การพบปะแบบไม่เป็นทางการ
- (๗) การสนทนากลุ่มย่อย
- (๘) การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- (๙) การประชุมระดับที่ปรึกษา
- (๑๐) การอภิปรายสาธารณะ
- (๑๑) การประชาพิจารณ์
- (๑๒) วิธีอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๘ เมื่อหน่วยงานของรัฐแห่งใดเริ่มจะพิจารณาโครงการหรือกิจกรรมใด และเป็นโครงการหรือกิจกรรมตามมาตรา ๑๔ ให้หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นพิจารณากำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๑๗ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงและรับฟังความคิดเห็นเบื้องต้นของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ

ให้หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง ประกาศให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ ได้ทราบการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งอย่างน้อยต้องจัดให้มีการประกาศในบริเวณ

ที่จะอนุญาต หรือดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้น ในประกาศดังกล่าวต้องมีข้อความแจ้งให้ทราบวิธีกรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการอาจกำหนดแนวทางเพื่อเป็นมาตรฐานในการจัดให้มีประกาศเพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติก็ได้

เมื่อหน่วยงานของรัฐจัดให้มีการประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้แจ้งต่อคณะกรรมการเพื่อทราบ

ให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการจัดรับฟังความคิดเห็น แต่อาจร้องขอให้คณะกรรมการจัดส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยดำเนินการได้

มาตรา ๑๙ เมื่อได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๑๘ เสร็จสิ้นแล้ว หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยผลการแสดงความคิดเห็นให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ หน่วยงานของรัฐต้องนำผลการแสดงความคิดเห็นที่ดำเนินการตามมาตรา ๑๘ มาประกอบการพิจารณา ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่า จำเป็นต้องดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมนั้นต่อไปโดยมีมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบตามที่ประชาชนแสดงความคิดเห็นแล้ว หรือได้ทำความเข้าใจกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจนเห็นชอบโครงการหรือกิจกรรมแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐประกาศแสดงความจำเป็นและเหตุผลที่สมควรให้ดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้น

ประกาศตามวรรคหนึ่งต้องระบุวันเวลาและสถานที่ เพื่อให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบมีสิทธิแสดงความคิดเห็นคัดค้านการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ภายในเวลาที่เหมาะสมซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวไม่มีการยื่นคัดค้านให้ถือว่าโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้รับฟังความคิดเห็นแล้ว

คำคัดค้านต้องแสดงประเด็นปัญหาให้เข้าใจได้ว่าไม่เห็นด้วยหรือมีความเห็นแตกต่างในประเด็นใดที่เกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมนั้น

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่มีการยื่นคัดค้านตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ

มาตรา ๒๒ การจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้นำหน่วยงานของรัฐที่มีหนังสือแจ้งอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจศาลในท้องที่ที่จะดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้น เพื่อแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจากบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๑๓ เป็นคณะผู้รับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบด้วย

(๒) ให้คณะผู้รับฟังความคิดเห็นรวบรวมข้อมูลของโครงการหรือกิจกรรม และรายละเอียดคำคัดค้าน เพื่อนำมาพิจารณากำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็นให้เหมาะสมกับสภาพของโครงการหรือกิจกรรม หรือลักษณะของการคัดค้าน ซึ่งต้องเป็นวิธีการตามที่กำหนดในมาตรา ๑๗

(๓) ให้คณะผู้รับฟังความคิดเห็นประกาศวิธีการรับฟังความคิดเห็นโดยต้องแสดงข้อมูลที่จำเป็นของโครงการหรือกิจกรรม ประเด็นปัญหาที่จะมีการรับฟังความคิดเห็น การกำหนดตัวแทนกลุ่มบุคคลผู้ได้รับผลกระทบที่จะเสนอข้อคิดเห็น การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประชาชน และขั้นตอนการดำเนินการรับฟังความคิดเห็น

(๔) เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเสร็จสิ้น ให้คณะผู้รับฟังความคิดเห็นจัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจัดส่งให้หน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการ และประกาศโดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบสามารถตรวจสอบได้

ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดรายละเอียดวิธีการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการตามวรรคหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องได้

มาตรา ๒๓ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการจากคณะผู้รับฟังความคิดเห็น ให้หน่วยงานของรัฐนำมาพิจารณาประกอบกับความจำเป็นของโครงการหรือกิจกรรม มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ความคุ้มค่าของประโยชน์สาธารณะ และทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ก่อนที่จะตัดสินใจพิจารณาอนุญาตหรือดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้น

มาตรา ๒๔ บรรดาค่าใช้จ่ายในการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นให้ตกเป็นภาระของผู้ขออนุญาตหรือผู้มีสิทธิดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่นำมารับฟังความคิดเห็น แต่ถ้าเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่รัฐดำเนินการเองให้เป็นภาระของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรมนั้น

ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของคณะผู้รับฟังความคิดเห็นตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนดด้วย

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการจัดให้มีข้อเท็จจริง
ตามมาตรา ๑๖ หรือไม่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๒๑ ให้ผู้มี
ส่วนได้เสียมีสิทธิฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อมีคำสั่งบังคับให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้ถูกต้อง
ตามขั้นตอนของพระราชบัญญัตินี้ได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี